

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 49.

V Ljubljani, v petek 7. decembra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Narodnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četr leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Narodnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Liberalni angelji.

Volitve si je menda hudič izmislil, zato da ljudje prelamljajo osmo božjo zapoved. Sicer se to godi tudi drugod, vendar tako nesramno ne znajo lagati niti čifutski časniki v Budapešti, kakor slovenski liberalni listi, tako podlo more obrekovati le živ hudič v človeški podobi, kakor obrekujejo dopisniki „Slovenskega Naroda“. Po pravici si je ta list pridobil ime „Malovrhova kahla“.

Vse te nečedne lastnosti naših liberalcev pa prekaša njihovo hinavstvo, združeno s pravo cigansko predrznostjo. Ljudje, katerim je sv. oče izvržek človeštva, katerim so lepe cerkve po naših hribih znamenje suženjstva, ljudje, ki se norčujejo iz misijonov in duhovnih vaj, iz rožnega venca, iz škofovih pridig in temeljnih resnic naše sv. vere, imajo to nečuvno smelost, da naenkrat nastopajo pred ljudstvom kot najboljši kristjani, ki imajo edino pravo vero in moralo, v primeri s katero je to, kar uče od Boga postavljeni učeniki vere, vse laž. Zastonj ni Kristus govoril, da bodo vstali krivi Kristusi in krivi preroki, ki bi zapeljali tudi izvoljene, ako bi bilo mogoče.

Največ hinavstva pa kaže v svojih govorih zadnji čas dr. Tavčar. Dobro čuteč, da naše ljudstvo še ni postalo okuženo v duši in da vkljub vsem nesramnostim, katere kupičita Malovrh in Slanc pod njegovim pokrovom v „Slov. Narodu“ in „Rodoljubu“, ljudstvo po večini še ni dovolj preparirano za razvitje tistih nauk, katere med „gnilim narodom“ uče francoski framasoni, ne upa si dr. Kveder javno reči, da njegova stranka sili proč od Krista, dasiravno dobro sam ve, da liberalna stranka obstoja le iz ljudij, ki so že zapustili, ali pa polagoma zapuščajo Krista. Dr. Tavčar je rekel na shodu na Dvoru pri Žužemberku zadnje nedeljo: „Blazen je vsak, ki bi Vam kmetom trgal iz srca upanje, da nam Kristus na onem svetu odkaže boljše življenje, nego smo ga imeli na tem slovenskem svetu, in le blazen človek (pri tem je meril dr. Tavčar na ljubljanskega škofa!) more napredni narodni stranki očitati, da sili proč od Krista.“

Iz burske vojske.

III.

V dnevih pred 29. oktobrom 1899 so burske čete popolnoma obkolile mesto Ladysmith. Angleški general Withe je sklenil, da bo s svojimi polki udaril dne 30. oktobra iz mesta, prodri burske vrste in se rešil v Pietermaritzburg. Toda goljufal se je. Buri so imeli svoje čete izvrstno razpostavljene, bili so se hrabro, z zvijačo so provzročili, da sta se ločila sredina White-ove armade in desno krilo, obkolili so angleško desno krilo, na levem krilu so se pa angleške mule splašile in pobegnile k Burom s topovi in vsem strelivom. Tako se je dne 30. oktobra velika bitva pri Ladysmithu končala z nepopisno sramotnim porazom za angleške čete, in White je moral ostati v obkoljenem Ladysmithu.

Anglež E. E. Kinahan, poročnik v polku Royal Irish fusileer-jev, popisuje svoje dogodke ob bitvi pri Ladysmithu tako-le:

O polnoči smo zapustili tabor in smo šli proti neki gori, katero smo hoteli zasesti. Ko

Vprašanje je zdaj, kdo boljše ve, kaj nas pelje h Kristu in odvrača od njega: ali škof, ki je od Kristovega namestnika postavljen, da uči sv. vero in vodi cerkev božjo, ali dr. Tavčar, ki nima prav nič komandirati v cerkvi, ki sam cerkev malokdaj vidi, in ki je v verskih rečeh takó neveden, da niti šest resnic več naštetih ne zna. Da, blazen mora biti, kdor ne pozna hinavcev, ki pred volitvami govoré o drugem življenju, po volitvah pa tajé neumrjočnost človeške duše, blazen mora biti, kdor verjame, da bodo škof in duhovni naš narod pripeljali od Krista, dr. Tavčar in njegovi liberalni kandidati pa h Kristu. Pameten človek dobro ve, da liberalci so angelji varuhi, toda — „ta spodnji“.

Še bolj ostudno binavščino, kakor z vero, je pa dr. Tavčar na dvorskem shodu uganjal s svojo revščino. Pravil je da smo vsi berači, da bi se nam radi te beračije ne splačalo živeti, v en lonec se je metal s kmeti, ki si polnijo želodec z neko modro ilovico in lubjem dreves. To si je upal čvekati vpričo ljudij deželni odbornik dr. Tavčar, tisti Tavčar, ki si dan za dnevom nalija želodec s šampanjcem, tisti Tavčar, ki se je hlinil svojima stricema, da je po njuni smrti poveznil farovške privarčevane petice v svojo bisago, tisti Tavčar, ki sedi na stotisočih, katere si je pristradal stari Spickramar, ko je mavljal suhi fižol za kosilo, tisti Tavčar, ki kot advokat z obema rokama molze kravice kmetom, tisti Tavčar, ki kot deželni odbornik vleče na leto iz uboge dežele nad štiri tisoč kron, ko jih niti štiri sto ne zasluži, tisti Tavčar, ki je sam priznal oblastvu, da ima na leto 20 tisoč kron dohodkov, se upa, da bi se prikupil kmetom, postaviti se med berače.

Grd je bil „berač sv. Martina“, ki je hodil po Tavčarjevih besedah nag okoli, še grši je pa „berač Tavčar“, ako pogledamo njegov značaj v polni nagoti.

Dr. Tavčar in — duhovniki.

V deveti knjigi Odiseje pripoveduje Homer znano zgodbo o Kiklopu Polifemu. Odisej je po

nesreči zašel s svojimi tovariši v njegovo podzemsko stanovanje. Polifem zavali velik kamen k vhodu, da nihče ne more uiti iz votline. Potem poprime dva Odisejevih tovarišev, jih vrže ob tla, da se jim možgani razlijejo iz črepinje, jih razseka na kose in kakor gorski lev poje vse, drob, meso in kosti. Zviti Odisej pa mu da po vrhu piti sladkega vina, ki ga je imel pri sebi v mehu. Vino ga premaga, omahne in kmalu mu iz širokih ust vdarijo ven kosi človeškega mesa pomešani z vinom. Kar je pojedel, je vse — izkotal. To malo estetično mesto Homerjeve Odiseje smo se morali kot dijaki učiti na pamet.

Profesor, ki nam je hotel po vsej sili v spomin vtisniti podobo pijanega Kiklopa, je brez dvoma imel v sebi preroškega duha. Gledal je v duhu, kako bo tudi v Slovencih vstal čez leta Polifem, grozen velikan slavnega imena. Le tega nam ni povedal, da se mu bo reklo — dr. Tavčar. Pa naj kedo reče, da ni dr. Tavčar res Kiklops Polyphemos II.! Ali nima vedno vsaj po dva kaplana za „fruštk“ in za večerjo, za kosilo pa pol pečenega „fajmoštra“? Kedar mu je, festum primae classis, si za priboljšek kot posebno mastno pečenko privoščí škofa, in kot posebno sladčico včasih pridene še papeža. To vam so kiklopske pojedine! Toda njegov želodec je preslab, da bi mogel prenašati take tečne jedi; zato hodi sedaj po deželi okoli, da se malo — izkotal: *ὁ δ' ἐδύετο οἰνοβρασίον*. O to vam frče „farji“ in škofje in papeži iz njegovih ust! Njegovi častilci pa, katerim je dr. Tavčar kranjski Lama, z velikim spoštovanjem pobirajo te ostanke spridenega želodca in vsi veseli, da se pri tolikih izbruhih ne zaduši, vpijejo: „Živijo Tavčar! On naš slavni Lama, mi preponižni sprejemalci in častilci njegovih — izbruhov“.

Toda šalo na stran, govorimo resno besedo. Dejstvo je, da dr. Tavčar ne more odpreti svojih ust, da bi vsaj mimogrede ne zadel duhovnikov. Oglejmo si to njegovo vojsko nekoliko natančneje in odgovorimo v tem oziru na znana vprašanja: „Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando?“

1. Quis? Kdo je dr. Tavčar? Sin vernih

smo se v temi pomikali proti vrhu, so se hipoma pokazali na vseh straneh majhni burski oddelki, ki so s svojimi krogli napravljali grozno zmešnjavo med našim topništvom. Ko se je dan zanimal, se je pričel vroč boj; v malo urah so nas Buri popolnoma obkolili; vedno bolj se nam je sovražnik bližal. Slednjič so streljali na nas že le iz razdalje 150 metrov, njih krogle so zadevale z grozno gotovostjo. Na desni in levi so padali hrabri naši vojaki, mi pa nismo mogli sovražniku kar nič škodovati. Kdor ni sam izkusil, ne verjame, kaj se pravi, ustreliti Bura. Kako boš zadel človeka, ki je ves skrit za skalo in kaže samo puškino cev iz varnega skrivališča? Zadnje uro tega boja sem rabil puško in strelivo nekoga, ki je bil padel poleg mene. Slednjič smo nataknilo bajonete; sovražnik je nekoliko ponehal streljati, in hoteli smo si z bajonetom odpreti pot skozi burske vrste. Sovražne krogle pa so se zopet usule na nas kakor toča. Spoznali smo, da ne opravimo nič, in smo se vdali.

Najprej so nas peljali v burski tabor; odtod

so nas še tisto noč poslali na bližnjo železniško postajo. Na poti so nam stregli, kar so mogli. Vse, kar se na Angleškem bere o Burih, je zlagano; z ujetniki in ranjenci ravnajo, kar najlepše morejo; posebno ranjencem strežejo, kakor bi bili njihovi. Ako česa prosimo, nam dajo takoj, če je prav poslednja stvar, katero imajo. V Pretoriji smo se peljali v spalnih vozeh prvega razreda, in povsod, kjer smo se med potjo ustavili, so nam dali obilno jedi in pijače. V Pretoriji bivamo v elegantnem poslopju, ki je oskrbljeno z vsemi modernimi zložitostmi. Električna luč, vzdih, kopališče i. t. d. — vse nam je na razpolago. Razven prostosti nam ne manjka ničesar.

V hiši, v kateri sem jaz, je nad 50 ujetih častnikov. Ranjenci so v posebnih sobah. Povedali so nam, da ne izpuste in ne zamenjajo nikogar izmed nas, dokler ne bo vojska končana, tudi za največjo odkupnino ne.

To pismo nam kaže, kako so Buri takoj ob začetku vojske pokazali dve lepi lastnosti, katerih Angleži nimajo, namreč: bojno spretnost in človekoljubnost.

katoliških starišev, ki je bil gojenec duhovskega zavoda, in ga je duhovski denar vzdrževal ves čas njegovih študij. On je toliko izobražen, da dobro ve, kako se ima slovenski narod le duhovnikom zahvaliti, da se ni potopil v nemškem morju, in da so duhovniki tudi danes poglavitni steber slovenskega naroda. On ve, kaj dela, ko ta steber podira.

2. Quid? Kaj dela dr. Tavčar? Menda smo v tem vsi edini, da on iz srca sovraži duhovski stan, in sicer ves stan, ne samo posamezne duhovnike. Dokazov za to trditev ima dosti vsak list „Slov. Naroda“.

3. Ubi? Kje? Kjer se mu ponudi prilika: pred gospodo in kmeti, v mestu in na deželi, v gostilni in v deželni zboru, na Kranjskem in zunaj Kranjske. Sedaj bi prišel rad na Dunaj, da bi še Dunajčanom razložil, kako mastna pečenka je slovenski duhovnik.

4. Quibus auxiliis? S kakšnimi sredstvi? No, v sredstvih ni izbirčen. Sedaj mu je „auxilium“ njegov Malovrh in „Slovenski Narod“, sedaj njegov namazani jezik. Njegova poslušna vojska je zoper duhovnike oborožena s puško laži in z mečem obrekovanja. Da je dr. Tavčar središče vsega protiduhovskega delovanja na Slovenskem, tega gotovo nihče ne taji.

5. Cur? Zakaj? Ko bi nam dr. Tavčar hotel povedati, zakaj on s svojo armado sovraži duhovnike! Vzrok mora imeti, ker brez vzroka ni učinka. Da bi jih on sovražil zato, ker je njihovo delovanje škodljivo slovenskemu narodu, tega sam sebi ne verjame, čeprav ob vsaki priliki to zatrjuje. Zakaj torej? Zakaj so farizeji sovražili Kristusa? Rekli so, kakor dr. Tavčar, da zato, ker je škodljiv judovskemu narodu. Pravi vzroki so bili pa take: 1. Vero, katero je on učil, je bila nasprotna njihovim naukom. 2. Odvrčal je ljudstvo od njih ter je očitno grajal njihove hudobije. 3. Storil je ljudstvu veliko dobrega; zato so ljudje zapuščali farizeje in hodili za njim. G. dr. Tavčar, ali niso vzroki Vašega sovraštva do duhovščine isti? V nekem trgu sem videl duhovnika, ki se je vračal od obhajila. Vsi ga prijazno pozdravljajo. Sreča pa tudi fanta in poleg njega njegovo dekle. Duhovnik gre mirno mimo te dvojice. Fant pa se zadere nad njim: „Prokleti far!“ Zakaj, dr. Tavčar? S tem primerom nečem reči, da ste Vi ta fant; pokazati sem hotel z njim samo to, da so vzroki sovraštva do duhovstva različni, vsi pa se družijo s tem, da so duhovniki služabniki Kristusa, čegar delo na zemlji nadaljujejo. Dr. Tavčar tudi zato duhovnikov ne sovraži, ker so nekateri med njimi po izgledu Juda Iskarijota v sramoto svojemu stanu. Prav ti so največji ljubčki Tavčarjevi. Saj on dobro ve, da bi bilo kmalu konec njegovega kraljestva, ko bi nobenega slabega duhovnika ne bilo. G. dr. Tavčar, roko na srce, pa odgovorite sami sebi prav jasno na vprašanje: Cur? Sami sebi, pravim, ker mi že dobro vemo, zakaj.

6. Quomodo? Kako? I, prav po liberalno. Očita duhovnikom vzlasti tri hudobije: nečistost, požrešnost in lakomnost. Dokazov mu ni treba. Če se ga pa vendar vpraša za dokaze, svojim poslušalcem pove kako — istorijo. Ko sem bil še mlad, so mi oče povedali mnogo istorij, pa vse so se enako začele: „Enkrat je bil kralj — oče — mož — osel i. t. d.“ Take istorije dr. Tavčar pripoveduje. Imen ne imenuje, kedar imenuje dejanje z imenom. Če pa imenuje ime kakega duhovnika, pa dejanje, ki mu je podtika, tako zvito zavije, da vsi vedo kaj če povedati, a dotični ga ne more tožiti. Torej quomodo? Liberalno!

7. Quando? Kedaj? Vedno. Morda še na smrtni postelji ne bo imel miru, če ne bo „farške“ pečenke.

Za danes dovolj! Vsaka hiša ima svoje stranišče, vsak stan svoje smeti, tudi duhovski stan. So pa tudi taki tiči, ki najraje v stranišču po blatu brskajo. Ljudstvo jim pravi — drekabrbc. Capito?

Ljubljanski občinski svet z židi proti ljudstvu —

Volilei odprite oči!

Nekaj nečuvnega se je zgodilo v ljubljanskem obč. svetu, nekaj, kar mora najbolj zaslepljenemu volilcu odpreti oči. Ljubljanski občinski svet se je izrekel proti podržavljenju premogokopov ter se ni hotel pridružiti koraku dunajske mestne občine, ki zahteva od vlade, da takoj podržavi ali sekvestruje premogokope, da se tako ustavi podraženje premoga in izsesavanje ljudstva od strani židovskih kapitalistov.

Obč. svet je poslušal župana Hribarja, ki je bil mnenja, da bi bila „cenitev težavna“ in da bi državo veljalo ogromno stroškov, ko bi hotela nakupiti te premogokope, ali po domače rečeno — država naj mirno gleda, kako se izkorišča ljudstvo, kako premogokopni baroni vplivajo s podraženjem premoga na industrijo.

Prav je povdarjal obč. svetnik Prosenec, ki je ohranil še nekoliko „klerikalizma“ v sebi, da se država proti izkoriščanju v slučaju, ko se gre za blagor na tisoče ljudstva, lahko posluži izjemnih sredstev, naše mnenje pa je, da bi nakup premogokopov državi donesal tudi dobička in bi se nakup skoro izplačal, pri tem bi pa ubogo ljudstvo dobivalo cenejši premog, zacveteli bi obrt in industrija.

Tudi mnogo liberalnih obč. odborov je to sprevidelo ter se postavilo na stran dunajske krščansko-socijalne občine, sprevidelo je, da ako se še nadalje puste premogokopi židovskim kapitalistom, da nas ti popolnoma usuznijo, — le ljubljanski narodno-napredni obč. zastop se je postavil na odločno židovsko kapitalistično stališče. Kakor v aferi Dreyfus, kakor v aferi Hilsner stoje narodno-napredni strankarji tudi v tej zadevi na strani Židov.

Obč. svetnik Prosenec je zaman povdarjal, da je občinski svet pred meseci soglasno odobril njegov predlog, da se nastopi za podržavljenje premogokopov, zakaj hoče sedaj zavzeti nasprotno stališče?!

Obč. svet mora gledati na blagor ljudstva, da se ne vrši dalje nečuvno podraženje premoga, izvrševati mora pritisk, da se uredi razmere na blagor ljudstva. Obč. svet se je izrekel, kakor smo zgoraj poročali, dasi je upliv na podraževanje mogoč le potom podržavljenja premogokopov, ker sicer so židovski kapitalisti nepristopni vsem vplivom. S tem sklepom je občinski svet ljubljanski pokazal popolno neznanje socijalnih preosnov. Mi moramo v imenu ubogega ljudstva najodločneje protestirati proti temu sklepu. Mi pač verjamemo, da simpatizira Hribar s kapitalističnimi židovskimi podjetji, a da bi tem svojim zasebnim simpatijam na ljubo žrtvoval blagor ljudstva, to pa nikakor ne gre. Da se ustavlja dež. zavarovalnici, to je čisto jasno in umljivo od agenta banke „Slavije“, ampak da se razteza njegova kapitalistična in njegovih somišljenikov ljubezen tudi na judovske kapitalistične družbe, ki brez usmiljenja dero ljudstvo, to je pa nekaj nečuvnega, to je naravnost pregreha nad ubogim ljudstvom.

Iz tega lahko izprevidijo Ljubljanci razloček med krščansko-socijalnim in liberalnim delovanjem!

Izvirni dopisi.

Iz Kranja, 6. decembra. Da bo zadnji dopis, katerega smo priobčili v „Slov. Listu“ tako razkačil našega pseudo župana, tega se nismo nadejali, ker tudi nismo kaj takega nameravali. Naravno je, da nas meščane, ki nimamo te pravice in časti, da bi sedeli na vzvišenih stolčkih mestne dvorane in od tam svoje sklepe razpošiljali med strmeči svet, vedno zanima kaj se tam narekuje.

Torej Vaša je ta zasluga, ki nam dovoljuje, da smemo vendar še zaklati sem in tja kakega prašička doma? Prav ponižna hvala! Odborniki,

ki so bili pri seji, sicer še vedno trdijo, da se seja ni vršila tako, kakor ste jo Vi na dolgo in široko opisali v „Gorenjcu“, ali mi jim nič več ne verjamemo, ampak edino le Vam. Saj imate Vi edini tisto pristno modro barvo — menda se ji pravi „intka“, s katero človeka tako nabarvate, da Vam vsako, še tako debelo neresnico vzame za resnico.

Ponižno bi Vas prosili — saj tako učene može se mora vedno le ponižno prositi — počite nas sem in tja nekoliko o parlamentarnih običajih, ki se vrše na našem rotovžu. Povejte nam zakaj se vendar ona znamenita „camera obscura“ ni parlamentu predložila na glasovanje, ampak se stavba dovolila kar pod roko — po domače. V zadnjem času se je ravno tam v bližini dala na boben mestna kosa. Tehtni vzroki, ki so privedli naš „parlament“ do tega koraka, nam niso znani. Mestna ali občinska posestva se navadno prodajajo na javni dražbi le takrat, ko se za nje oglasi več kupcev. Tukaj pa se je prodala kasarna jedinemu kupcu, ki je prišel na dražbo in sicer za vsoto 10.000 kron t. j. kolikor je bila cenjena. Ta hiša stoji na najugodnejšem kraju Savskega predmestja in je po sedanjem stanju sam prostor vreden več, kakor še enkrat toliko. Zlobni jeziki trdijo, da je ta kupec slamnati mož in da v kratkem hiša preide na drugega gospodarja. Ali je to res? Pa še to, da bi vi prodali na javni dražbi tudi rotovž, ko bi se nahajal na Savskem predmestju. Mi jim tega ne verjamemo, samo čudno se nam zdi, da ste sedaj tako delavni, da hočete vsa mestna posestva naenkrat prodati. Pa vendar ne zaradi novih, bližajočih se volitev? Bodite brez skrbi, ne bo Vam treba jesti grenek kruhek brezuspešne opozicije! Vi ostanete naš psevdo župan, že iz hvaležnosti, da ste rešili naše prašičke mestne klavnice!

Politiški pregled.

Občna volilna pravica. Bivši poslanec dr. Engel, voditelj liberalnih Čehov, piše v svojem glasilu „Hlasy“, da bodo socijalni demokratje glede občne volilne pravice Mladočehi kmalu našli na svoji strani. No, ker je vodja Mladočehov nenadoma postal demokrat, ni dvoma, da bo kmalu za njim prikreval ljubljanski dr. Kveder, ki sliši na ime dr. Tavčar. Še celo v ljubljanskem občinskem svetu se utegne obljuditi občna volilna pravica — pred volitvami za državni zbor; po volitvah pa: Vrag te nesi, pakaza delavska in vso tvojo volilno pravico!

Češka katoliška narodna stranka na Moravskem, ki je imela svoje zastopnike tudi na II. slovenskem katoliškem shodu, se vrlo giblje. Pri nadomestni volitvi deželnega poslanca v okraju iglavskem je bil izvoljen kandidat katoliško-narodne stranke dr. Stojan z ogromno večino. Kandidat Mladočehov je sramotno pogorel. Pri prihodnjih državnoborskih volitvah odvzame češka katoliška narodna stranka Mladočehom na Moravskem pet do šest mandatov. Mladočehi bodo pa po dosedanjih poročilih tudi na Češkem imeli velike zgube. Nekateri trdijo, da pride v državni zbor samo 35 Mladočehov. Ako se to obistini, tedaj Mladočehi ne bodo mogli več vspešno voditi obstrukcije.

Pouk ruščine v Nemčiji. Naučno ministerstvo bode upeljalo na tukajšnjih gimnazijah pouk ruščine. Kadar bode zadosti za pouk ruščine sposobnih učnih moči, prične se pouk tudi po drugih gimnazijah. Namen pouka je, vriniti Nemce v ruske službe.

Zdravje ruskega carja. Zdravniki so svetovali carju, da ne sme po prestani bolezni takoj v Petrograd, ampak na jug. Italijanska vlada je odklonila odgovornost za osebno varnost carjevo, ako pride na Laško.

Krüger v Evropi. Kljub šumetim ovacijam katere prireja staremu Krügerju ljudstvo, se možu nič kaj dobro ne godi. Dobil je sedaj vest, da ga nemški cesar noče sprejeti — nemški cesar je, kakor znano, sorodnik angleške kraljice. S tem so deloma šli po vodi Krügerjevi načrti, da bi velesile zanj pozredovale proti Au-

gleški. Tudi Avstrija in Italija se strinjata z Nemčijo, zato Krüger ne bo odpotoval na Dunaj in v Rim, kakor je prvotno nameraval. Jedin Krügerjev up je še ruski car, pri katerem si upa izposlovati pogovor.

O veliki burski zmagi pri Dewetsdorp 27. novembra poročajo iz Kapstadta. Ubitih je 15 Angležev, 62 ranjenih. 400 mož je moralo pred Dewetom odložiti orožje in prepustiti dva topova; ostali so pobegnili. Roberts neki še ne odpotuje. Poraz je provzročil v Londonu veliko vznemirjenje. „Sativ“ svetuje vladi, naj t. koj prične pogajanja z Botho in Dewetom, da se konča vojska. Pogajanja naj prične kak višji civilni uradnik v Južni Afriki, da ne bo preveč sumljivo. Burskima generaloma naj se dovolita mesti v novem postavodajalnem svetu.

Vojna na Kitajskem se vije kakor kača. Pogajanja se še niso pričela. Kitajski cesar se menda vrne v Peking. Cesarica tudi. O bojih z boksarji se zadnji čas nič ne poroča. Zato pa se vojaki velevlasti med seboj pretepajo. Nedavno so ruski vojaki pogazili angleško zastavo. Sedaj pa poročajo o boju mej Angleži in Francozi. Zbilo se je 30 francoskih vojakov s svojimi angleškimi tovariši. Z bajoneti je bilo ranjenih več oseb. To je zopet nov dokaz lepe „jedinosti“ mej mednarodnimi četami na Kitajskem.

Domače novice.

Pozor! Čujemo, da mnogim volilcem ljubljanski magistrat še vedno ni dostavil glasovnic. Somišljeniki, pazite, da dobe vsi naši volilci glasovnice in legitimacije. Kdor teh dveh listin še nima in je izpolnil 24. leto, ter prebiva 6 mesecev v Ljubljani, naj ju zahteva v magistratnem ekspeditu ali pa naj se oglasi v delavskem tajnistvu v „Katoliškem Domu“ pritičje na levo vsak dan od 12. do 1. ure popoldne in od 7. do 9. ure zvečer.

Živio dr. Ivan Šusteršič! Nasprotniki z vsemi sredstvi delujejo proti dr. Šusteršiču, a gotovo je že danes, da bode dr. Šusteršič izvoljen. In prav je tako! Dr. Šusteršič je skušen mož v poslanstvu. Bil je že poslanec kmetskih občin ljubljanske okolice v državnem zboru in kot tak si je kot čisto mlad poslanec v par mesecih pridobil tak ugled, da so ga vsi slovenski, hrvaški in maloruski poslanci izvolili za svojega načelnika in sledili njegovemu vodstvu. Njemu so se pokorili celo liberalni slovenski poslanci, kakor dvorni svetnik Šuklje, dr. Ferjančič in drugi. In na vseslovenskem in istersko-hrvatskem shodu jeseni 1897. leta so vsi zbrani zaupniki slovenskega naroda in isterskih Hrvatov z nepopisnim navdušenjem odobrvali njegov velepomembljiv govor, v katerem je v krepkih in jasnih potezah začrtal smer slovenske politike, ako hočemo priti do boljše bodočnosti. Le eno vrlino našega kandidata naj posebej omenimo. Dr. Šusteršič je prvobornik za splošno in enako volilno pravico, katera edina privede delavske stanove do njihovih svetih pravic. Danes je kmetski stan po volilni postavi, katero so napravili liberalci, ki so skozi desetletja neomejeno gospodarili v državi, ogoljufan. Na Kranjskem n. pr. voli 90 veleposestnikov dva državna poslanca, kmetske občine s štirideset tisoč prebivalci pa le pet poslancev. Kje je tukaj pravica? Pri splošni pa enaki volilni pravici pa bode vsak, naj si bode kmet, graščak, dvorni svetnik ali minister, imel enako pravico pri volitvi. Menimo, da nam ni treba naprej slikati našega kandidata. V mnogih, mnogih krajih naše domovine ga itak osebno poznajo od mnogobrojnih shodov, na katerih je nastopil kot govornik. Če še vržemo pogled na nasprotnega kandidata Luka Jelenca, o katerem svet nič druzega ne ve, kakor da je liberalen učitelj, ki si ni nikjer nikakih zaslug pridobil, ničesar, niti trohice, storil za ljudstvo, ki pripada samo k tistim učiteljem, ki hočejo vero pregnati iz šole in tako mladino odtujiti veri naših očetov, brez katere mladina niti v s svojih starišev spoštovala ne bode, — potem je pač vsakemu pošte-

nemu in razsodnemu volilcu odločitev dne 12. grudna lahka.

Prešernova stoletnica. Čudno se je pričela danes teden Prešernova stoletnica. „Slovenec“ je izšel v slavnostni obliki, „Narod“ ne, mnogo „klerikalcev“ je razobesilo zastave, bla gajnik za Prešernov spomenik pa ni hotel razobesiti zastave. Vedeli smo tako že naprej, da marsikaj še doživimo. In res smo doživeli zvečer bakljado, s katero se je hotelo imponovati Ljubljani, s katero so se pa aranžerji pošteno osmešili. Take kilave bakljade, pri kateri bi svetili skoro sami fantički, še ni videla Ljubljana. In ti, ki so aranžirali to bakljado, so zabavljali bakljadi „Slov. kršč. soc. zveze“ o priliki katoliškega shoda, kjer je svetilo sto in sto mož. Velikega kupa bakelj v soboto še oddati niso mogli. „Mica Kovačeva“ je bila tudi pri tej magistratni bakljadi, ker fantičkom, ki so zahtevali plačila za svoje delo, aranžerji niso hoteli nič plačati. Drugi dan je bilo v „Narodnem Domu“ slabo obiskano slavnostno zborovanje. Na proslavo pesnika, ki je bil sin kmeta, se je vabilo s pristavkom, da se sme zborovanja le tisti udeležiti, kdor pride v čamari ali surki. Tisti, ki sedaj pri volitvah kmetu kažejo sladke obraze, so zopet pokazali da obvažnih narodnih slavnostih prezirajo vsakega, kdor ni frakar. Izdali so celo tri vrste vstopnic. Celo častnikom se je zapovedalo, v kateri uniformi morajo priti. Umevno je, da se častniki tej magistratni komandi niso uklonili in da k slavnosti ni bilo nobenega. Jedino, kar je slavnost povelečevalo, bil je prelep govor g. nazornika prof. Levca o Prešernu. Moški zbor „Glasbene Matice“ je tudi lepo zapel dve pesmi. Slovensko gledališče je priredilo tri slavnostne predstave. „Slov. kršansko socialna zveza“ priredi na dan sv. Stefana Prešernovo slavnost, na kateri — se bode poklonila Prešernovemu geniju tudi ljubljanska „antifrakarija“.

Rado Murnik in France Prešeren. V sobotni slavnostni številki „Slov. Naroda“ popisuje Rado Murnik, kako je srednje-razvita deklica Ana Jelovšek, porabila Prešernu troje nezakonskih otrok, katere je Prešeren na smrtni postelji priznal za svoje otroke. Murnik misli, da je to posebno junaštvo, če kdo zna troje nezakonskih otrok spraviti na svet, ljudje pa mislijo, da je Murnik s tem poročilom spomin Prešerna zelo omadeževal. Ko je Prešeren že davno mrtev, naj bi se molčalo o njegovih grehah, katere je pesnik na smrtni postelji gotovo obžaloval. Ali ne?

Iz torbe liberalnih laži. Liberalni „Volilni katekizem“ hoče dokazati, da so duhovni znali oprostiti se doklad na davke. Res je, da so duhovni oproščeni plačevanja doklad, toda samo od kongruje, to je od tiste plače, ki znaša na leto za župnika 600 gl., za kaplana pa 300 gl. Od vseh drugih dohodkov pa morajo plačevati doklade in tudi od kongruje davek. Doklad so pa od svojih plač prosti tudi javni uradniki in učitelji. O teh se pa v katekizmu molči. Najlepše pa je, da so liberalci vse te neumnosti in neresnice izposodili si od znanega štajarskega nasprotnika Slovincem „bauernbunarja“ barona Rokitanskega. Torej od hudega nasprotnika našega naroda so si izposodili liberalci vse napade na pošteno katoliško-narodno stranko!

Klerikalci bi radi pograbili vse premoženje, njih malha je brez dna. Tako kriče liberalni agitatorji. Razsodni volilec! Morda imaš sina, ki je bistra glavica in rad bi ga dal v šole, toda veš, da ne zmoraš stroškov. Kaj neda Ti precej pride na misel, da je v Ljubljani zlata vreden zavod, kjer se zastoj prehranjujejo in imajo zastoj stanovanje, skratka so brezplačno z vsem preskrbljeni nubožni toda pridni naši kmetski sinovi, ki študirajo. Kakšna dobrota za našega kmeta! Le tako mu je mogoče, da se šolajo njegovi sinovi, da pridejo kdaj do boljega kruha. Vidiš, dragi kmet, ta zavod, Alojzijevišče, ustanovil je „klerikalec“, ljubljanski škof Wolf. Iz „klerikalne malhe“ je prišel ta denar za Tvoje otroke, slovenski kmet! Ravno kar dovršena gluho-

nemnica, ki bo velika dobrota za deželo, se je sezidala največ z denarjem „klerikalca“ Holc- apfelna. Marijanišče, kjer se preskrbujejo ubogi osiroteli otroci, ustanovljeno je z denarjem iz klerikalne malhe, ranjki duhovnik Glavar ustanovil je na Gorenjskem bolnišnico za revne stare ljudi, za novomeško bolnišnico se trudijo kat. redovniki, blagi usmiljeni bratje. Že to Ti kaže slovenski kmet, da „klerikalna malha“ res nima dna, kadar se gre za to, pomagati bližnjemu, podpirati ubogo ljudstvo. Takrat zajemajo globoko iz „klerikalne malhe“, in največji dobrotniki ljudstva so katoliški škofje, duhovni in redovniki. Kako predrzno torej laže, kdor trdi, da bi „klerikalci radi pograbili vse premoženje.“ Predrzno laže tak, pa tudi neumno, ker vsak, kdor ima zdrave oči, vidi lahko to debelo liberalno laž.

V znamenju frakarstva. Ko se je sprožila misel, zidati v Ljubljani „Narodni dom“, je to pozdravljaj z veseljem tudi marsikak delavec in obrtnik, v nadi, da dobi ondi vse naše društveno gibanje svoje domovje. Z veseljem smo metali tudi delavci v nabiralne pušice svoje keberčke, ki so pripomogli k stavbi „Narodnega doma“. Ko se je potem „Narodni dom“ dovršil, presenetil nas je koj prvi nastop ob njega otvoritvi. Ko je preje ves narod donal prispevke, je bilo ob otvoritvi le malo komu mogoče se vdeležiti slavnosti. Francoske obleke za ženske, fraki in pinje za moške, to je bil predpis za vstop. Takrat je narod naš lahko videl, komu je zidan „Narodni dom“, in tudi, v koliko liberalni frakarji narod vpoštevajo. Sedaj se je vršila Prešernova slavnost. Kaj je bil Prešeren za naš rod, to vemo vsi, in bili smo tudi vsi navdušeni, proslaviti velikana Slovencev ob njegovem stoletnem rojstnem dnevu. Toda glejte čudo! Slovensko občinstvo je mislilo eno, ljubljansko liberalno frakarstvo je pa naredilo drugo. Na vabilih k slavnostni akademiji je stalo, da naj pridejo dame v visokih oblekah, gospodje pa v čamarah, surkah, frakih ali pa vsaj v salonski obleki. To je bil zopet udarec v obraz našim poštenim a bolj priprostim ljudem, ki nimajo denarja za frake in surke pač pa nosijo pod svojo raševino poštena slovenska srca. Toda poštenih slovenskih src pod priprosto obleko se sramuje v svoji družini naše liberalno frakarstvo. To se je pokazalo sedaj vže opetovano v „Narodnem Domu“. Zapomnite si to vsi, ki ste se vglasili teh frakarjev — „Narodu“ oglašali kot „delavec“ za liberalce, kako se naše pošteno ljudstvo vpoštevava in spoštuje od teh ljudi. Na vabilih je bil podpisan župan Hribar. Je-li gospod župan pozabil, da se je rodil v kmečki hiši, in da njegov oče ni imel fraka? Le tako naprej, saj ljudje ne bodo vedno slepi, spregledali bodo, takrat bo pa frakarji odzvonila njena prešernost.

Shodi. — Napredne blamaže. Preteklo nedeljo je bilo zopet mnogo volilnih shodov. V Cerknici sta govorila nad 400 volilcem dr. Šusteršič in dr. Žitnik. Navdušenje je bilo velikansko. V Dom žalah je hotela zborovati narodno napredna stranka, a ni mogla priti prej do besede, da so orožniki domačo večino z bajoneti razgnali. Trikrat so poskusili zborovati, a vedno se je pokazala naša večina, končno je Luka Jelenc govoril kakim 80 ljudem, katere so liberalci iz Lukovice in drugih daljnih krajev pripeljali napojene seboj. Ogromna večina domačinov je navdušeno klicala liberalcem, ki so bili pri zaprtih vratih, „Živio Šusteršič“, „Živio Pogačnik!“ Značilno pri tem shodu je, da se je pod obrambo bajonetov smelo zabavljati krščanstvu. Da takih razmer poštene možje ne žele, pokazali bodo pri volitvah. Domači župan Janežič je bil na shodu pisarja kamniškega notarja ter je nastopil proti domačinom. Taki so možje, ki delajo za Jelenca! Tudi v Šmartnem pri Litiji so imeli od raznih stranij privandrani nasprotniki shod pri zaprtih vratih. Socialni demokratje iz Zagorja so šli tu za liberalce v ogenj. Domačini so tukaj lahko videli liberalno surovost. Na Dvoru je govoril dr. Tavčar. Klical je „možje, ali mi razdiramo

cerkve". Ta bi bila lepa, da bi poljanski doktor še cerkve podirati začel. Toliko nepreviden za sedaj pač še ni, ker ve, da bi jih dobil po svojem velikem trebuhu. Ta človek očita duhovnikom razne stvari, katere ima sam. Kateri duhovnik pa je in pije tako kot dr. Tavčar? Kateri duhovnik pa zapravi toliko za svoj trebuh kot ta napihnjeni doktor? Kateri duhovnik pa si zaračuni toliko za svoje delo kot dr. Tavčar? Kateri duhovnik pa je pridobil bogato ženo s tem, da je pred njenimi sorodniki molil „roženkranc"? Dr. Tavčar je psoval duhovščino na Dvoru — navzoči so pa primerjali žužemberškega, po svoji strogosti napram sebi in pobožnosti občeznega g. dekana z dr. Tavčarjem in prišli so do prepričanja, dr. Tavčarjeva liberalnost ni počenega groša vredna. V Šenčurju pri Kranju, kjer je dolgo časa učiteljeval Luka Jelenec, je bil v nedeljo tudi shod. Predsedoval je kranjski g. dekan Koblar. Ob velikem navdušenju navzoče množice so govorili gg. kandidat Pogačnik, dr. Lampè in Bergant. V Polhovem Gradcu je bivši drž. poslanec gosp. Ivan Vencajz govoril pred 400 samih volilcev. Vsi zborovalci so bili za gg. Vencajza in dr. Šuseršiča, domačina Lenarčiča nihče niti omenil ni, ker ga predobro poznajo. Tudi v Trnovem na Notranjskem je bil znamenit katoliško-naroden volilni shod.

Česa „Narod" ne pove. Z velikanskim veseljem so vsi čifutski listi trobili v svet novico, da je zaprt Jožef Volponi, frančiškan in bivši župnik pri Sv. Sebastijanu zunaj „rimskih zidov", ker je baje odobral umor kralja Umberta. Tudi „Narod" se je kar valjal od veselja in Malovrh se je sam sebi zdel kakor čist angelj v primeri s krvoločnim in veleizdajskim „klerikalcem". Cele steklenice črnile so porabili liberalci, da so prav dobro očrnilo vse „klerikalce" od papeža doli do zadnjega kaplana. Sedaj pa je došla vest iz Rima, da je pater Volponi oproščen, ker je bil po krivem obtožen. Te novice pa čifuti ne bodo prinesli.

Oklic trgovskega in obrtnega društva. To društvo, o katerem vsakdo vé, da ne spolnuje svoja pravila in še ni prav nič naredilo na korist trgovstva, še manj pa za obrtnika, vabi sedaj trgovce in obrtnike, naj gredo v boj za liberalne kandidate. Obrtniki pač vedo, da je narodno-napredna stranka se izjavila za svobodno konkurenco in da to društvo takrat ni niti zinilo proti temu. G. Trdina, ki je podpisal oklic, naj bi raje delal na to, da dobe vsaj v Ljubljani trgovski pomočniki nedeljski počitek. Trgovci, obrtniki, trgovski pomočniki — liberalni zakoni so, ki merijo na popolno uničenje trgovcev in obrtnikov in Vam ne daje Vaših pravic.

Čudovita najdba presenečila je slovenski svet ob Savi. Našel se je „pastirski list" častivrednega patriarha Luke z leta 1884. Liberalni volilni odbor litijski v svoji brezmejni požrtvovalnosti in vnemi za starinoslovje izročil je ta krasni biser javnosti v drugi nepremenjeni izdaji — čujte, kot „opomin volilcem" leta 1900. Predsednik temu odboru je notar Svetec, ki ima ta privilegij, da tudi po manjšini izvoljen, rad predseduje. Že smatra, da liberalci v „rožičah" odtehta magari deset klerikalcev.

Prizor z Jelenčevega shoda. Luka: „Vera mora iz šole!" Volilci: „Luka pa v šolo, ne pa na Dunaj".

Nov delokrog se je baje odkazal c. kr. okrajnim slugam in drugim, kakor se je pokazalo pri volilnem shodu v Šmartnem pri Litiji dne 2. decembra 1900, ker zelo se dvomi, da bi isti kar na svojo pest razsajali in hujskali med volilci ter še celo pretepali, v čemer se je posebno odlikoval sodni sluga B.

Iz Litije se nam brzojavlja: Klinec se je sredi mostu prelomil, in Slanec v svoji neslanosti utonil.

Nemčursko-napredni učitelj v Krškem, po domače gaspud Tamaž, je zahvaljuje kvitiral ta naslov. „Vrli štajarski rojak" je zicer silno gromko zarohnel, pa to le kaže, da smo zadeli v črno — der Hieb sass! Po volitvah podamo še nekaj zanimivih detajlov o tem proslulem možakarju, zdaj ni časa. Do svidenja, gospod Tomaž!

Da ste mi čili in zdravi! Pa ne agitujte preveč, da si ne pokvarite zdravja!

Krški narodnjak.

Oče in sin. Iz Šmartna pri Kranju se nam piše: V „Slovenca" sem čital, da bodo delavci g. Petra Majdiča v Jaršah glasovali za katoliško-narodna kandidata. Videl sem tudi vrliga častitega moža Petra Majdiča na katoliškem shodu. Njegov sin Vinko, ki ima v Kranju veliki mlin po zaslugi svojega očeta, pa ni tako katoliški. Kadar je kak volilni shod, nažene „veliki mlin" svoje hlapce, da morajo iti kričati za liberalce in kadar so volitve zapreti svojim podložnim, da morajo dati glasove liberalnemu kandidatu. Jabolko je padlo daleč od debla.

Osebnosti. V mašnika posvečen je bil dne 3. decembra v knezoškofovi domači kapeli g. Janez Plahutnik. Novo mašo bode pel dne 8. decembra na Ježici. G. Plahutnik pride kot kapelan v Senožeče. Na župnijo Blagovico je bil umeščen g. Anton Mali. — Umrla je v Ljubljani gospa Uršula Hrovatin v 92. letu svoje dobe. — V Pragi je umrl g. Fr. Smola, uradnik c. kr. železnice, ki je dolgo let služboval po naših krajih. — V Ljubljani je umrla gospa Ana Vizjak, soproga dež. računskega revidenta, stara 42 let. — Avskultant dr. Milan Škerlj je imenovan sodnim pristavom v Mokronogu.

Drobne novice. Potrjena so pravila društva „Farna knjižnica v Loškem Potoku". — Štajarski deželni poslanec prelat Karlon je odložil poslanstvo. — Štajarske deželne razstave prihodnje leto ne bo. Nemci so se ustrašili slovenske zahteve, da morajo biti na stvareh, ki so od Slovencev izložene, slovenski napis. — Celjski Nemci so sklenili, da v peti skupini odajo svoj glas Čobalu.

Selškemu županu Šliberju so dali volilci cel kup nezaupnic, ker vleče s protikrščansko liberalno stranko.

Ljubljansko-idrijska železnica. Ljubljanski občinski svet se je izrazil za progo Idrija-Ljubljana, ker je največ nade, da se ta proga doseže.

Volitev v zavarovalnico za slučaj nezgode. Politično društvo „Edinost" v Trstu je prevzelo vodstvo volilne akcije za volitve v zavarovalnico proti nezgodam, ki se bodo vršile 18. t. m. Odbor „Edinosti" se je konstituiral kot centralni volilni odbor. Najbolje je torej, ako se glasovnice pošljejo naravnost odboru političnega društva „Edinost".

Slovenska zmaga. Pri občinskih volitvah v Hodišah je dne 4. decembra slovenska stranka po hudem boju in ogromni udeležbi sijajno zmagala v III. in II. razredu. Doslej je bila občina v nemških rokah.

Odlikovanje. Čast. gospod dr. Anton Jerovšek, profesor na mariborski realki, je bil od papeža odlikovan s križcem „Bene merenti". Častitamo!

Promocija. C. kr. avskultant pri mariborskem okrožnem sodišču gosp. Ferdo Müller je bil v ponedeljek na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava.

Dole pri Litiji. Tudi k nam priromali so „volilni opomini", katere razpošilja litijski liberalni odbor svojim privržencem. No! To Vam pa moram takoj povedati g. urednik: tukaj se je pa vrezala naša napredna inteligenca. Na Dole si gre birmati volilce za svoje kandidate. Jaz odločno povem, da, ne potrebuje „Lukec" dne 12. grudna ene roke (naj ima kolikor hoče prstov na njej), da bi za vsak prst dobil enega volilca. Ista godila se bo tudi „Lenarčiču" dne 18. grudna. Svetujem jima pa (kot zavarovalni zastopnik) ko prideta v duhu med nas, da se blagovolita prej zavarovati, kajti tukaj bota gotovo pogorela. Pri takej priliki prav rad postrežem. Živio Šusteršič! Živio Vencajz! Zastopnik.

Razne stvari.

Nazadnjaški duhovniki in menihi. Naši liberalci vedno trobijo v svet, da so menihi in duhovniki nasprotniki vede in omike. Toda vprašaj jih. Kdo je iznašel glasbene sekirice (note)? Menih. Kdo je vpeljal koralno petje? Papež Gregor I. Kdo je iznašel smodnik? Menih. Kdo je iznašel metriški zistem? Duhovnik Hany.

Kdo je najpreje razumel in iznašel svetovni zistem? Ti so bili: nadškof Regiomontanus, kardinal Cusa in kanonik Nikolaj Kopernik. Kdo je napravil prve orglje? Menih Budos in Celle. Kdo je izpodbudil Kristofa Kolumba, da je šel iskat novega sveta? Neki katoliški duhovnik. Kdo je iznašel ure s kolesci? Menih Pacifik iz Verone. Kdo je iznašel uro na nihalo? Papež Silvester II. Isti papež je izumitelj globusov in arabskih števil. Kdo je prvi uporabil elektriko pri orgljah? Duhovni Kandid iz Lecco na Laškem. Kdo je iznašel kompas? Dijakon Flavij Gioia. Kdo je iznašel vpliv kinina zoper mrzlico? Jezuita L'Pea in Sicard. Kdo je pred vsemi drugimi opozoril na zdravilno moč vode? Župnik Kneipp. Kdo je iznašel zakone elektrike? Menih Lana. Kdo je iznašel telegraf? Duhovnik Chappe. Teleskop? Menih Scheiner. In Mikroskop? Oče Magnan. Kdo je napravil prvi zračni balon? Menih Desforges l. 1772. Kdo je prinesel prve sviloprejke v Evropo? Dva katoliška misijonarja sta jih prinesla iz Kine. Kdo je iznašel alfabet za gluhoneme? Duhovnik L' Epée.

Kako zastopajo socijalni demokratje delavske težnje nam najbolj kaže njihovo „delovanje" v nemškem državnem zboru, ker so nasprotovali sledečim postavam za delavsko varstvo: Leta 1883. so bili proti postavi za zavarovalnico za slučaj bolezni; leta 1884. proti zavarovalnici za nezgode; leta 1889. so bili proti zavarovalnici za starost in onemoglost delavcev; leta 1890. proti postavi za vpeljavo obrtnih sodišč; leta 1891. proti postavi za delavsko varnost; l. 1891. zoper prvi predlog za obdačenje borze; leta 1893. proti drugemu predlogu za obdačenje borze; leta 1890. proti postavi za omejitve oderuštva; leta 1894. proti poostreni postavi, proti uderuštvu; in leta 1900. proti borznem davku. Razvidi se iz tega, da socijalna demokracija v postavodajalnih zborih zastopa vse kaj družega, kakor pa to, kar koristi delavstvu, in najgrja laž je, če se soc. dem. imenuje delavska stranka, mej tem ko z vsemi silami dela v roke judovskemu kapitalizmu. Pač zelo, zelo mora biti „zarukan", kdor socijalni demokraciji verjame in ji zaupa. Zato pa delavci slovenski, ki hočete sebi dobro, ki ljubite svojo vero in narod, ne dajte se premotiti in volite kandidata katoliške stranke, ki bode možato nastopil za naše koristi, kakor so to storili še vselej krščanski možje. Saj kar imamo delavskega varstva, izšlo je vse iz katoliških načel, po katoliških možeh in proti volji modernih „osrečevalcev".

Žena — tatica. Nek uradnik v Zabrc̄ah v Šleziji je večkrat opazil, da mu nekdo krađe denar iz pisalne mize. Ker se je to večkrat ponavljalo, nastavljal je neko noč na pisalno mizo past in na past privezal možnjo denarja, oboje pa s papirjem založil. Uradnik se poda v posteljo in zaspil. Po noči pa ga prebudi upitje in jadikovanje. Uradnik vesel, da je dobil tatu, hitro vstane in hiti k pisalni mizi, kjer na svoje veliko začudenje zasači pri tatvini — svojo ženo. Toda, ker je imela žena prst na roki ves zmečkan, je moral ubogi mož še po noči hiteti po zdravniku, da ji je ranjeni prst obvezal.

Električne puške. Italijanski inženjer Pacinotti je predložil italijanskemu elektrotehničnemu društvu električno puško, katero je on sam izumil, in katera je sestavljena tako, da vstrelji v veliko večjo daljavo, nego pa dosedanje puške. Ako se iznajdba vpelje v vojsko, imeli bomo zopet preobrat v strelni obrambi.

Zastrupljenje s pivom. Na Angleškem se je pojavilo v raznih mestih te dni mnogo slučajev zastrupljenja, povzročena s pivom, ki je bilo pomešano z arzenikom in žvepleno kislino. Slučaji zastrupljenja so se v malo dneh tako razširili in pomnožili, da se je bilo resno bati prave epidemije. Število zastrupljenih je doseglo 1200 in je začelo sedaj padati. Povsod, kjer so se pojavili taki slučajji, so odredile oblasti najrigoroznejša naredba proti prodaji sumljivega piva.

GLASNIK.

Volilcem V. skupine!

Volitve so pred durmi. Naša vest zahteva, da resno premislimo, katere stranke kandidatu oddamo glasove.

Kaj hočemo od državnega zbora, je naše prvo vprašanje. In nato vprašanje doni naš odgovor: Mi hočemo radikalne političke izpremembe in odločne socialne preosnove. V političkem oziru zahtevamo, da zmaga demokratska smer: ljudstvo mora priti do veljave v politiki. Veleposestvo, mesta in trgovske zbornice ne smejo več jerobovati ljudstvu; bogatejši sloji ne smejo več tlačiti revnejših naših stanov. Zato hočemo, da se uvede splošna, jednaka, naravnostna in tajna volilna pravica in volilna dolžnost. Po nji se razdobe verige, ki tišče našo cerkev in vežejo naš južni slovenski narod, po nji se pa tudi izvede temeljita socialna preosnova v korist revnejšim stanovom.

Socialne preosnove pa že tudi zdaj zahtevamo. Zakoni v varstvo delavskega stanu se morajo spopolniti. Načelo svobodne konkurence, po kateri sme močnejši vničevati slabjšega, mora pasti. In v tem oziru se slagamo delavci in obrtniki! Oba tare to načelo! Delavsko zavarovanje se mora zboljšati in raztegniti za starost, onemoglost in čas brez dela.

Take so ob kratkem naše zahteve! Imejmo jih pred očmi, vzlasti sedaj pred volitvami; oglejmo si pa tudi stranke, ki ponujajo svoje kandidate!

Prvi odgovor vsakega zavednega moža, ki ima res kaj smisla za ljudstvo, zveni iz vsega, kar smo dozdej skusili: **Liberalca ne!** Svobodna konkurenca nas tlači, liberalci jo zagovarjajo: **liberalca ne!** Vsi zakoni za delavsko varstvo in zavarovanje so imeli v liberalcih najbesnejše sovražnike: **liberalca ne!** Liberalcem smo mi le 'neumno ljudstvo' brez pravic, pri njih, ki se štejejo za oholo gospodo: **liberalca ne!** Splošni volilni pravici se upirajo in trde, da niso padli na glavo, da bi dali v ljubljanski mestni svet delavcem pravico. Mi tudi nismo padli na glavo; torej: **liberalca ne!** Samo izdajalci svojih tovarišev, samo hinavski breznačajneži morejo glasovati za liberalca. Kar ima kaj moštva med nami, se pa vse združuje v klicu: **liberalca ne!**

Ponujajo se tudi **socijalni demokratje**. Od njih nas loči naše versko, pa tudi naše socialno prepričanje. **Mi smo za preosnovo, ne pa za revolucijo.** Ne izgublamo se v praznih sanjarijah kake prihodnje države, marveč hočemo sedaj v svojih razmerah, zase in za svoje otroke boljše čase. **Mi hočemo uspehov, ne pa besedij!** Zadnji državni zbor je dokazal, da so socijalni demokratje nesposobni za pametno delo. Le oni so s svojo neumno silovitostjo vzrok, da se je zboljšanje plač državnim služabnikom toliko časa zavleklo. Samo oni so vzrok, da se ni sklenilo skrajšanje delavnika za rudarje. S svojo podporo obstrukcije so socijalni demokratje zakrivali, da se je po § 14. uvedel davek na sladkor in da se ni sklenila z Ogersko pravična pogodba. Jasno kot beli dan se je pokazalo, da socijalno-demokratskim voditeljem ni za delavce, marveč le za-se, le zato, da bi s svojimi bedarijami delavce razdvajali, jih navdajali z neumnim sovraštvom do krščanstva in do pravega domoljuba in jih tako storili nesposobne za uspešen boj. Ljubezen do naše vere, do našega naroda in do vsega našega delavskega stanu nam narekava: **socijalnega demokrata ne!**

Katoliško-narodna stranka nastopa tudi s svojim kandidatom. Vprašajmo zgodovino o ti stranki. Ta nam pravi, da so doslej jedino le katoliško misleči poslanci v državnem zboru nekaj storili za delavsko ljudstvo. Obrtni svobodi, načelu svobodne konkurence, ki so jo liberalci uveljavili ob času svoje vlade, so se uprli samo ti poslanci. Še-le od leta 1879. dalje; ko so krščanske in slovanske stranke zmagale proti liberalcem in si pridobile večino v državnem zboru, se je začelo nekaj svitati tudi za nas. Postava o obrtnih nadzornikih l. 1883., o varstvu rudarjev ravno istega leta, o varstvu drugih obrtnih delavcev l. 1884., o zavarovanju za nezgode l. 1887., o bolniškem zavarovanju l. 1888., zboljšanje obrtnega reda, obrtna sodišča l. 1898.; vse te postave so morali katoliški poslanci v trdem boju priboriti proti liberalcem, ki so se jim upirali za žive in mrtve. To je zgodovinska resnica. Kedor trdi drugače, je ali zapeljan, ali pa namenoma laže. Napredka v postavah v naš blagor ne moremo torej pričakovati od drugod, nego od katoliško mislečih mož.

Kandidat katoliško-narodne stranke **dr. Ivan Šusteršič** je z moško besedo obljubil, da bo zastopal **ves naš program.** Sposoben je, kot jih malo med nami; **odločen** je, da se ga boje nasprotniki kot najhujšega strahu; **možat** je in prepričani smo, da bo držal besedo. Stranki, ki ga je nastavila, zaupamo. **Zato smo zanj!**

Kdor ne prodaja svojega prepričanja in kdor ima res sree za ljudstvo, pojde z nami!

Volilci, odločitev ne bode težka. Iz vsega razvidite, kdo je **pravi mož**, in kje so **prava načela**, zato

vsi zapišite na glasovnico ime

Dr. Ivan Šusteršič,
odvetnik v Ljubljani.

Krščansko socijalni volilni odbor.

Volitev se bo vršila dne 12. decembra 1900 od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 6. popoldne v 4. oddelkih in bodo volili:

- volilci z začetnimi črkami **A** do **G** v desni polovici velike dvorane „Mestnega Doma“,
- volilci z začetnimi črkami **H** do **L** v levi polovici velike dvorane „Mestnega Doma“,
- volilci z začetnimi črkami **M** do **R** v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulicah št. 17, (na Ledini),
- volilci z začetnimi črkami **S** do **Ž** v telovadnici II. mestne deške ljudske šole na Cojzovi cesti št. 6, (na Grabnu).

Volilo se bo neposredno in z glasovnicami in se bodo smele rabiti samo oblastveno izdane glasovnice.

Volilne izkaznice in glasovnice poslale se bodo volilcem na dom; tisti pa, katerim bi se izkaznice in glasovnice iz katerega koli vzroka vsaj 24 ur pred volitvenim dnevom ne vročile, oglase naj se zanje v magistratnem ekspeditu.

Legitimacije ali izkaznice se morajo k volitvi prinesiti seboj.

Volitev je **tajna**, vsak odda **zganjeno glasovnico** in se Vam torej **ni bati**, da bi Vas kdo radi glasovanja preganjal.

Nasprotnikom ne pokažite glasovnic.

Kdor želi kako **pojasnilo**, naj se obrne do delavskega tajništva vsak dan od 12. do 1. ure popoldne in od 7. do 9. ure zvečer v „Katoliškem Domu“ v pritličju na levo.

Somišljeniki, voliti je Vaša dolžnost. Ljubljana mora ostati bela.

Shod v Idriji je imel v torek dr. Šusteršič. Mnogobrojno obiskani shod je njegovo kandidaturo soglasno sprejel.

Lep napredek domače obrti. Tukajšnja tvrdka Žabkar je otvorila prvo slovensko železolivarno. Ta železolivarna je urejena na najnovejši način in steče v njej na dan 150.000 kg železa. Čestitamo gosp. Žabkarju na tolikem napredku.

Miklavžev večer" v „Katoliškem Domu“, katerega sta skupno priredila „Slov. krščanska soc. zveza“ in „Meščanski klub“ je bil izborni obiskani. Ta lepa vzajemnost obeh društev, naj bi se še večkrat pokazala. Katoliško-narodna inteligenca, naj se tako loči od liberalne inteligenca, katere je sram delavčevih in obrtnikovih rok. Prid frakarija se les učiti!

Na adresu obratnega vodstva državnih železnic v Beljaku. Na kolodvoru v Podnartu navadno pri osebnih vlakih pridajo nekaj voz; kar je iz prometnih vzrokov morebiti potrebno, a potnemu občinstvu s to pridelitvijo ni ustrezno, ker so vozovi navadno nezakurjeni in pridejo potniki iz vroče čakalnice v mrzel voz, in se morajo v popolno nezakurjenemu vagonu jedno uro voziti, kar ni nikakor prijetno. Želeti je, da poskrbi obratno vodstvo v Beljaku v interesu potujočega občinstva, da se potnikom ne bode treba v popolno nezakurjenih vagonih voziti in s tem reuma in prehlajenje riskirati.

Poslano

gosp. —x—a, dopisniku „Gorenjca“ v Kamniku.

Od Vas napadeni Vam naznanja, da ni zmožen slediti Vam v zdivjanosti in surovosti napadov! Veseli ga pa, da je spoznal tudi Kamniško liberalno, narodno inteligenco!

Listnoca uredništva. Gosp. dopisniku z Dolenjskega: Hvala Vam iskrena! Dopis seve priobčimo, a za danes je moral izostati. Prosimo še kaj več doneskov Vašega spretnega in znanega nam peresa.

Mizarska zadruga

v Št. Vidu pri Ljubljani

se toplo priporoča prečastiti duhovščini in vsemu p. n. občinstvu v naročitev raznovrstne

hišne oprave

kakor tudi druge oprave, temne in likane, poljubno po želji izvršene.

Raznovrstne oprave izvršujejo se v vseh poljubnih slogih, lastnih in predloženih uzorcih, najtrpežnejše in iz dobro izsušenega lesa po nizkih cenah.

V prav obilno naročitev se priporoča

J. Arhar,
načelnik.

Somišljeniki!

Pišite za „Slovenski List“ — sporočajte mu hitro vse važne dogodke. Pridobivajte novih naročnikov!

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22

v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (29)

Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak,
župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje ulog 30. sep. 1900: čez 5 milij. K.

Denarni promet v devetih mesecih: čez 17 milij. K.

Ljudska posojilnica

preje Gradišče štev. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr. Sprejema

Hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vložnih 100 gl. čistih 4 gl. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1900:

5,853.620 K 97 h.

Promet v 9. mesecih od 1. jan. do 30. sep. 1900.

17,740.643 K 16 h.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštne hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Josip Jare,
veleposestnik v Medvodah.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Odborniki:

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik »Ljudske posojilnice.«

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koacipijent v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.